

El Bon Pastor

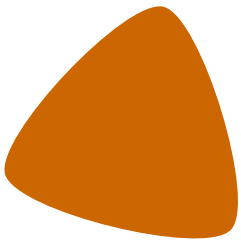
Revista per a preveres

Núm. 104

Setembre de 2018

Any IX

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	7
Algunes impressions en el retorn de les despulles mortals del Cardenal Vidal i Barraquer	
MIQUEL BARBARÀ ANGLÈS	
Presentes com el llevat	11
425 anys de l'Església de Solsona	
ENRIC BARTRINA	
Anunciar la Paraula	13
La visió dels ossos (Ezequiel 37)	
JAUME PEDRÓS	
Deixebles de l'Evangelí	15
<i>Bernarde, ad quid venisti? Bernat, a què has vingut?</i>	
OCTAVI VILÀ	
Reclinats sobre el pit del Senyor	17
Tinc un problema	
JESÚS RENAU	
Rentar els peus	18
L'esport i la fe. Algunes reflexions sobre el document <i>Donar el millor d'un mateix</i>.	
JAUME CASAMITJANA VILASECA	
Un bisbe ens parla	20
Què és el Sínode dels bisbes	
JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES	
Hem vist, hem llegit	22
XLII Congrés Internacional de <i>Pueri Cantores</i>	
GABRIEL CARRIÓ AMAT	

P El proppassat primer d'agost es féu públic un rescripte del Papa Francesc, donat a conèixer pel Cardenal Ladaria, Prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, en el qual es modificava el cànon 2267 del Codi de Dret Canònic. El nou cànon, reprenent una frase del Papa pronunciada el dia 11 d'octubre de 2017 ran d'una trobada del Pontifici Consell per a la Nova Evangelització, afirma el següent: «La pena de mort és inadmissible (“non posse admitti”) perquè atempta contra la inviolabilitat i la dignitat de la persona». Així, doncs, la porta ajustada en relació a la pena de mort que caracteritzava la redacció antiga del cànon 2267, ara es tanca del tot. L'Església diu un no rotund a la pena de mort, sense excepcions ni atenuants i –continua el tercer paràgraf del nou text del cànon– «es compromet amb determinació a la seva abolició arreu del món». El compromís contra la pena de mort es manifesta, doncs, de forma inapel·lable. Se la refusa i s'afirma que cal lluitar perquè desaparegui de les legislacions dels estats que encara la mantenen. Dient-ho amb el llenguatge habitual sobre el tema, l'Església catòlica ha passat a ser abolicionista. Aquest és un compromís que inclou tota la comunitat eclesial, i particularment els qui tenen responsabilitats ministerials en la predicació i la catequesi.

Aquesta posició s'emmarca en el llarg camí d'autoconsciència sobre el tema de la defensa de la vida humana en qualsevol de les seves formes i expressions. La mort del dèbil és sempre inacceptable, es tracti d'un ésser humà que encara es forma en les entranyes de la mare, o bé es tracti d'una persona humana que decandeix per culpa de la malaltia o la vellesa, o d'un ésser humà a qui es roba la vida per una acció criminal com ara la tracta i el mercadeig de persones i d'òrgans. La pena de mort se situa en aquest mateix pla, amb l'agreujant que en aquest cas és l'autoritat legalment constituïda la que s'autoatorga la capacitat de decidir sobre la vida i la mort d'un ésser humà, creat a imatge de Déu. Per molt gran i molt greu que sigui el crim que s'hagi comès, cap tribunal humà no té dret a «respondre-hi» amb una condemna a la pena capital.

Prenguem el fratricidi comès per Caïn contra el seu germà petit, Abel, tal com és narrat en Gènesi 4,1-16. El crim de Caïn és inexcusable, sense atenuants ni condicionants. El primer home engendrat fora del paradís no pot dominar el seu «ego» i en comptes de preguntar-se perquè el Senyor no acull la seva ofrena, acaba atrapat per la ràbia contra el seu germà. Hi ha un misteri d'iniquitat en el cor de Caïn, que l'empeny a matar Abel com si fos un enemic. Caïn deixa de sentir-se germà d'Abel –no se sent ni el seu guardià!– i li pren la vida. Caïn, matant Abel, es mata a si mateix. L'assassí es converteix en fugitiu i li sembla que ha entrat al corredor de la mort, que la seva fi és propera.

Però Déu no veu les coses de la mateixa manera. Quan Caín proclama la condemna sobre si mateix, adduint que el pes de culpa que porta «és massa gran per a poder-lo suportar» (v. 13), llavors Déu, el jutge suprem, no ratifica la seva condemna. Prou que és conscient del que Caín ha fet («la sang del teu germà clama a mi des de la terra», v. 10), però no aplica la llei del talió, la llei ancestral que proclama el dret de matar el qui ha mort. Déu no és d'aquest parer i sentència exactament el contrari: «Si algú mata Caín, Caín serà venjat set vegades» (v. 15). El jutge que hauria de decretar la pena capital, es converteix en defensor aferrissat de l'home que ha mort el seu germà –i qualsevol home és germà meu! Déu decideix que l'assassí no mori sinó que visqui i per això el marca amb un senyal «perquè no el matessin els qui el trobarien» (v. 15). Déu dona a Caín una nova oportunitat: portarà per sempre la seva càrrega («aniràs pel món errant i fugitiu», v. 12) i treballarà la terra amb grans fatigues i escassos fruits. Però l'assassí té un lloc en aquesta terra: «el país de Nod, a l'orient de l'Edèn» (v. 16).

Després de llegir aquest text bíblic, pren sentit el segon paràgraf del nou cànon 2267, que diu així: «Avui és sempre més viva la consciència que la dignitat de cap persona no es perd ni tan sols després d'haver comès crims molt greus. Endemés, s'ha difós una comprensió nova sobre el sentit de les sancions penals decretades per l'Estat. Finalment, s'han implementat sistemes de detenció més eficaços, que garanteixen la defensa dels ciutadans però que alhora no prenen al condemnat de manera definitiva la possibilitat de redempció». Si comparem Gènesi 4 i el nou cànon 2267, sembla clara una afirmació que determina i fonamenta allò que el Papa proposa: el manteniment de la dignitat de la persona, més enllà de qualsevol acte reprobable que hagi comès o pugui cometre.

Aquesta afirmació conté dues premisses i inclou una conseqüència. La primera premissa és que un tribunal humà («l'Estat») no pot dictaminar en relació a un culpable allò que el jutge suprem s'absté de dictaminar: la pena de mort. Ho acabem de veure en el cas de Caín. L'Estat no pot fer allò que Déu mateix no fa. La pena de mort no és un dret de l'Estat, i aplicar-la és una agressió a la dignitat de la persona humana. La segona premissa és que l'Estat té uns límits concrets com a construcció humana que és, i les seves lleis i les seves disposicions no es poden considerar absolutes ni immutables. N'hi ha prou de considerar, per exemple, els greus errors judicials comesos per tribunals dels Estats Units d'Amèrica que han decretat penes de mort contra persones innocents. Es pot donar, doncs, el cas que la justícia es torni injusta quan les seves sentències són injustificables. La conseqüència en relació a la dignitat de la persona és que, davant una culpabilitat greu, l'Estat no pot limitar-se a condemnar: la justícia ha d'incloure la possibilitat de redempció, tot mantenint la defensa de la ciutadania davant possibles agressors. En aquest sentit, els corredors de la mort són espais on han quedat sepultats «morts que caminen» – «dead men walking», segons el títol del film que reproduïx l'acció pastoral de Sister Helen Prejean en les presons dels Estats Units d'Amèrica. És recomanable sobre aquest punt la lectura del llibre, editat per Mario Marazziti, *No matarás. Por qué es necesario abolir la pena de muerte* (Barcelona: Penín-

sula 2001). I d'aquest mateix autor, membre de la Comunitat de Sant'Egidio, el llibre *Non c'è giustizia senza vita* (Milà: Leonardo International 2009).

Com afirma el primer paràgraf del nou cànon 2267, «durant molt de temps el recurs a la pena de mort per part de l'autoritat legítima després d'un procés regular, va ser considerat una resposta adequada a la gravetat d'alguns delictes i un mitjà acceptable, si bé extrem, en ordre a la tutela del bé comú». Ara, però, diu el cànon 2267, «l'Església ensenya a la llum de l'Evangelí que la pena de mort és inadmissible». De fet, no la va admetre Jesús, quan va ser posat davant la disjuntiva d'acceptar la pena de mort per a la dona adúltera o bé de refusar-la (vegeu Joan 8,1-11). Segons els llibres de la Llei una dona casada, si era sorpresa cometent adulteri, mereixia la pena de mort i havia de ser executada per tota la comunitat mitjançant una pedregada, de manera que tots es fessin responsables de la seva condemna (vegeu Èxode 20,14; Levític 18,20; Deuteronomi 5,18). La Llei legitimava aquella pena de mort, aplicada com a dissuasió davant la gravetat del delicte i com a preservació del bé comú que és l'estabilitat conjugal.

Jesús, però, no legitima la pena de mort. S'hi oposa i opta per la rehabilitació de la persona que l'hauria merescuda. La manera escollida és prou eloqüent: posar davant de si mateixos els qui voldrien aplicar-la i mostrar-los que no tenen cap dret a fer-ho. En efecte, pot acusar el qui pot ser acusat? Pot demanar la mort el qui ha comès pecats inconfessables, sigui una persona o sigui l'Estat? «El qui té pecat», pot tirar «la primera pedra? La dona, culpable d'adulteri i mereixedora de la pena capital, té dret a començar una nova vida. Jesús no la condemna a morir, encara que la Llei ho digui «per la duresa de cor» dels qui es consideren guardians de valors innegociables (Marc 10,5). Ben al contrari, Jesús diu a la dona: «Vés-te'n, i d'ara endavant no pequis més» (Joan 8,11). Aquesta és la finestra de misericòrdia que obre el nou cànon 2267.

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Algunes impressions en el retorn de les despulles mortals del Cardenal Vidal i Barraquer

El com i el quan del retorn. Abans de comentar algunes impressions em sembla que pot ser interessant i útil comentar com i quan va tenir lloc el retorn de les despulles del Cardenal pel que fa a l'estada a Miami (Mont-roig del Camp) abans d'entrar a Cambrils. Hi ha dues coses que s'han divulgat que són certes: primera, que teníem por que poguéssim passar alguna cosa i que, per tant, s'havien de prendre precaucions. I segona, que, per això, abans d'entrar a Cambrils va passar per l'església de Miami Platja.

En conseqüència, és cert que l'horari oficial que es va divulgar no és ben bé el real. Per això es va fer una parada a Miami. Però potser per la manera com es va haver de fer tot allò, per la llunyania de tants anys o pel que sigui, la durada de l'estada a Miami no va ser tan llarga com s'ha divulgat. Segons el testimoni dels que ho van viure només van ser unes poques hores. Després va tornar a entrar a la carretera general i va semblar que arribava a Cambrils procedent de Suïssa passant per Solius.

Impressions

Amb l'arribada de Pont i Gol a Tarragona, la sensibilitat emergent que hi havia per fer realitat el propòsit del cardenal es va desvetllar d'una manera forta. Ben bé, un cop més, va fer de pont perquè coneixia la importància de Vidal i Barraquer, una persona amb una gran projecció universal i un dels homes que més ha donat a conèixer Tarragona fora de la pròpia ciutat.

En la mateixa línia, una cosa molt curiosa és que en els moments difícils de la República, de la guerra i de la postguerra, els dos capdavanters de les dues maneres d'entendre l'Església i les dues concepcions de com havia d'estar a la societat i com havien de ser les relacions amb les autoritats eren d'aquí de Tarragona: Vidal i Barraquer, que representava una manera d'entendre-ho més oberta, més dialogant i no polititzada, i el cardenal Gomà, fill de la Riba.

Amb tots aquests antecedents, les persones grans com Pont i Gol i d'altres que l'havien conegut eren molt conscients de la importància de Vidal i Barraquer i de tot el que havia passat. Per a Tarragona era una cosa molt dolenta que el cardenal portés a l'exili encara 35 anys sense enterrar.

A l'hora de la sepultura de Vidal i Barraquer, a la cripta de l'altar de Sant Fructuós, vam posar unes làpides on es constata que el Cardenal volia ser enterrat allí junt amb les restes del seu bisbe auxiliar, el qual va ser immolat el 12 d'agost de 1936 vora la carretera entre Montblanc i Lilla.

Pont i Gol va anunciar el propòsit que les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer fossin enterrades com ell volia i segons consta en el seu testament, el 20 de maig de 1976, en un escrit titulat "El missatge del retorn serà la pau". Amb aquesta finalitat es va constituir una comissió, que ha estat de les coses importants que s'han fet des de Tarragona perquè va ser realment representativa de tot Catalunya i amb personatges de molta categoria, es va treballar seriosament.

Presidida per Josep Pont i Gol, hi havia el Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Narcís Jubany, tots els bisbes de Catalunya i els abats de Catalunya.

D'aquesta comissió, que simbolitzava molt l'ambient social i històric de l'època, vam fer de secretaris mossèn Joaquim Claver i jo mateix.

No va ser una comissió d'aquelles honorífiques, sinó que es va treballar de valent durant dos anys. Vam fer reunions, vam elaborar un text, es van fer esmenes... La seva seu era a Tarragona. En aquell moment aquesta ciutat era molt reconeguda i realment feia de capital de Catalunya en qüestions d'Església. Això és indiscutible.

Era una comissió amb historiadors, escriptors, pensadors... molt diversa, perquè el retorn del Cardenal es tenia molt clar que era una qüestió d'Església, però també cívica i d'història de Catalunya. Vidal i Barraquer és un personatge important més enllà de la seva projecció eclesial i d'això n'érem ben conscients tothom, i sense cap atribució política. Fins i tot en aquell moment els membres del govern de la Generalitat, que era de concentració nacional, van venir tots aquí a retre-li homenatge, i quan hi va haver el retorn de les despulles en la celebració a la Catedral no va haver-hi cap bandera partidària, i el mateix Tarradellas -com ja hem explicat-, quan el vam anar a veure a Saint Martin-Le-Beau, tenia clar que havia de ser una qüestió eclesial i d'unitat de país, cosa que es va aconseguir molt bé i amb molta elegància.

En el treball de la comissió hi ha una reivindicació del Cardenal que és molt ampla, de manera que en aquell moment va ser molt important. Per exemple, parla de l'esforç d'una pastoral de conjunt de Catalunya, del suport dels consells pastorals autòctons de Catalunya, de l'actitud col·legial, del moviment catequètic, del moviment bíblic, etc. La fidelitat al poble català i a la seva llengua, per exemple, són alguns dels aspectes en què incideix.

Amb la vinguda de les despulles de Vidal i Barraquer, l'Església de Tarragona quedà compromesa a assumir allò que el Cardenal va representar i va defensar al seu temps i va fer propi, amb una versió actualitzada: les línies de conducta a què va ser fidel. Es considerava que si la comissió no acceptava aquest compromís, quedaríem retratats davant la història.

Per rematar-ho més, es va elaborar el document "El compromís del retorn". Això implicava fer arribar a tots els bisbes de l'Estat espanyol la veritat sobre el Cardenal, perquè realment s'havien divulgat coses tan difamatòries sobre ell que sembla estrany que encara avui dia hi hagi qui s'ho cregui.

Altres aspectes que es contemplaven eren impulsar seguidament les iniciatives, moviments i organismes pastorals d'àmbit català per tal d'afermar la comunió de les nostres Esglésies agermanades per una llarga tradició i per un més eficaç servei a les nostres comunitats cristianes en l'anunci, vivència i celebració de la fe, així com treballar per la reconciliació, la concòrdia i la convivència pacífica de la ciutadania.

L'any 1978, a més, es rebutjava qualsevol hipoteca dels poders polítics i econòmics envers l'Església i es defensaven els drets de Catalunya a la seva identitat com a poble.

Vèiem, per tant, que el retorn de les seves despulles no va tenir res de nostàlgic, sinó que era una manera de fer país i un símbol, i no només de mirar enrere, sinó de dir: era un home compromès amb Catalunya i, portant-lo cap aquí, era una manera de treballar per la causa i aplicar els seus valors, com constata Ramon Muntanyola en la poesia: *Vinc de Suïssa!*

La Proclama del Retorn és del 13 de setembre del 1977. Prèviament, el 1976, hi ha el missatge de Pont i Gol. Un mes abans del retorn, el 26 d'abril, es fa pública una comunicació de tots els bisbes de Catalunya que firmen com a Conferència Episcopal Tarraconense, en la qual ho anuncien amb goig.

En començar he explicat algunes precisions sobre el retorn de les despulles. L'arribada de Vidal i Barraquer a Cambrils, el seu poble natiu, va ser una gran festa. Per celebrar-ho es van organitzar diferents iniciatives, per exemple, li van dedicar una estàtua, a la plaça de l'Església, costejada per subscripció popular.

Aquella mateixa tarda del 15 de maig, a dos quarts de sis, és quan va ser rebut al Pla de la Seu, que estava ple de gom a gom, igual que els carrers més pròxims. A la Catedral l'esperaven tots els bisbes i abats de Catalunya, així com nombrosos cambrilencs. Un dels moments més emocionants es va produir quan set colles castelleres de les comarques tarraconines van aixecar set pilars simultàniament i totes al mateix temps van fer un castell, concretament el 4 de 7. Com que la cripta de Sant Fructuós encara no estava acabada, el fèrretre es va deixar provisionalment a la capella de Sant Miquel Arcàngel.

Cal observar que, tal i com s'havia acordat en els pactes de Saint-Martin-le-Beau, el dia de retorn de les despulles no hi havia ningú del govern de la Generalitat. Sempre es va tenir molt clara la separació entre autoritats civils i eclesiàstiques. Es va decidir que aquell dia no hi vinguessin i que poc després ja li farien un altre homenatge.

Va ser el 26 de maig quan el president de la Generalitat de Catalunya, Josep Tarradellas, va venir a Tarragona acompanyat pels membres del Consell Executiu. Van visitar les obres de la capella i després van anar a Cambrils a veure el monument en honor al Cardenal inaugurat el dia del seu retorn. Tot i que en algunes cròniques es recull aquest acte com una visita privada, no és cert, perquè va venir amb altres membres del govern com Jordi Pujol, Antoni Gutiérrez Díaz...

La cripta de la capella de sant Fructuós de la Catedral on havia de ser inhumat definitivament Vidal i Barraquer no es va acabar fins a l'agost. Per tant, encara es va trigar tres mesos. Quan va estar enllestida es va efectuar una cerimònia senzilla, presidida pel doctor Pont i Gol, amb assistència del Capítol Catedralici, familiars del cardenal i un petit grup d'invitats. Va tenir lloc el dia 25 d'aquell mes. Jo mateix vaig llegir l'Acta oficial de l'enterrament.

Va ser tot molt emocionant. Eren moments que feien història, una cosa única que no passaria mai més, un dia molt important. En certa manera tancàvem un cicle.

Mentre vam treballar tot el procés del retorn vam tenir por que alguns incontrolats actuessin, perquè aquells anys hi havia grups una mica violents. Hi havia gent que no ho païa i fins i tot estaven contra Vidal i Barraquer, fent-se ressò de tot un món de mentides i calúmnies que li han fet ploure, com he assenyalat ja abans. Conseqüentment, érem conscients de la importància d'aquella iniciativa i estàvem convençuts que es duria a terme, però també teníem molt clar que havíem de treballar amb molta vista i amb molta prudència.

Hi ha persones que no les van matar, però les hi van destrossar del tot la seva vida, un llarg, penós i molt dolorós martiri, com és el cas de Vidal i Barraquer. El seu vicari general, el doctor Rial, va escriure que el cardenal Vidal i Barraquer era el primer màrtir. L'actual Arquebisbe, el doctor Jaume Pujol i Balcells, ho afirma de manera clara i bella: "La tristesa va acompanyar el Cardenal Vidal i Barraquer fins a la mort. Va ser el martiri del cor". Era el pastor de l'arxidiòcesi en comunió amb el qual van morir els màrtirs que han estat honorats com a beats i molts altres que han de ser reconeguts per tots nosaltres, tot i que ara encara no els puguem qualificar de beats. Hem de fer un reconeixement a tots els que van patir d'una manera o altra la mort cruenta o la mort a base de cops que destrossen la vida, tant si tenen molt de reconeixement com si no en tenen tant. A tots els qui ho mereixen hem de donar el nostre honor.

MIQUEL BARBARÀ ANGLÈS

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona. Canonge

425 anys de l'Església de Solsona

Introducció

Ara fa més de 425 anys, el rei Felip II, preocupat per la decadència de les col·legiates agustinianes, designà una comissió de quatre visitadors per inspeccionar la situació dels monestirs de Catalunya i del Rosselló. Rebut l'informe de la comissió i discutit en el Consell Suprem d'Aragó, el rei escrigué, el 19 de març de 1590, al seu ambaixador de Roma, el comte duc d'Olivares, perquè fes arribar al Papa les conclusions a les quals s'havia arribat, que eren, "reformat els monestirs benedictins, suprimir les col·legiates agustinianes i crear el bisbat de Solsona".

La creació del bisbat de Solsona.

El dia 1 d'agost de l'any 1593, el Papa Climent VIII, a petició del rei Felip II, creava el bisbat de Solsona, convertint l'església de l'antic monestir solsoní de canonges agustinians en catedral, sota la mateixa advocació de Santa Maria convertint la mansió de l'abat en Palau episcopal. El nou bisbat va ser dotat amb les rendes d'uns quants monestirs i priorats suprimits l'any anterior. Les raons per elegir Solsona les trobem en l'esmentada carta del rei al seu ambaixador de Roma, que diu: "La diòcesi d'Urgell és tan gran, en terra tan aspra, en frontera d'heretges que, perquè pugui ser més ben governada, he cregut convenient convertir l'abadia de Solsona en església catedral". De fet, a les darreries del segle XVI, una de les àrees de major expansió de l'heretgia calvinista era al sud de França, des d'on intentaven penetrar cap a la península. Com si això fos poc, els bandolers campaven lliurament per la muntanya catalana, aliant-se moltes vegades amb els hugonots. A un bandoler del Pla d'Urgell li deien "lo Luterà". Tots els virreis de Catalunya es van estavellar contra la forta onada de bandolerisme, sense poder-ne aconseguir la seva eradicació. Felip II era un rei que "no se li podia posar el sol en els seus dominis", però que tenia moltes dificultats per defensar-los. La forta pressió de la frontera va fer decidir al "rei prudent" a protegir l'àrea pirinenca, que els historiadors la defineixen com la "impermeabilització" de la frontera, restaurant el bisbat de Barbastre (1571) i creant el de Jaca i el de Solsona, com a baluards de contenció de l'heretgia protestant. Això explica la forma tan allargassada del bisbat, que va des de Castellar de N'Hug, als Pirineus, fins a Sidamon, a tocar de Lleida. Les ciutats de Balaguer i de Manresa també pretenien ésser cap d'aquest nou bisbat. El Papa invocava raons pastorals en la creació del bisbat de Solsona: l'excessiva extensió del territori del bisbat d'Urgell feia difícil la bona administració eclesiàstica i poder-hi fer la Visita Pastoral cada dos anys, tal com estava manat.

La llarga consolidació del bisbat.

La formació del bisbat va ser lenta i difícil. Els dos primers bisbes hagueren de pledejar amb els bisbes de Vic i d'Urgell, que es resistien a perdre algunes parròquies inicialment assignades al nou bisbat per la comissió de desmembrament, formada per l'arquebisbe de Tarragona, Joan Tarés, fill de Verdú, el bisbe de Tortosa i el nunci d'Espanya. Amb el bisbe de Vic, l'aragonès Pere Jaime, s'arribà aviat (1598) a un acord: de les 40 parròquies que es demanaven van cedir-ne 21, que formaven els deganats de Cervera i Tàrraga. Amb el bisbat d'Urgell la disputa s'allargà 26 anys, fins que el 1623 s'acordà que de les 258 parròquies assignades sols en cedirien 114. De no haver estat mutilat el projecte primitiu la línia divisòria dels dos bisbats, pel cantó de ponent, la marcaria el riu Segre, des de Bassella fins a Tèrmens. En la visita *ad límina* de l'any 1596 que fa a Roma el primer bisbe de Solsona, Lluís Sans i Còdol, donava comptes de les dificultats d'executar les butlles papals per a la creació del nou bisbat i de les tensions entre els antics canonges i els nous. El segon bisbe, Juan de Álvaro, es lamenta que els bandolers no respectessin ni tan sols l'Església. Finalment el tercer bisbe, Miguel de los Santos de San Pedro, el 1626, deia a Roma que havia fet la Visita Pastoral a tot el bisbat i manifestava l'alegria dels pobles en veure un bisbe. Aquest bisbe per la seva capacitat de govern va ser virrei de Catalunya (1626-1627) i després president del Consell de Castella (1629). El començament del bisbat coincideix amb la reforma i renovació del Concili de Trento que, de mica en mica, va anar consolidant la seva personalitat, de tal manera que quan, ara últimament, parlaven de fer passar una part del bisbat de Solsona a Lleida, la gent deien: "No, gràcies". La concessió de Solsona com a capital d'un nou bisbat, obria el pas a la concessió del títol de ciutat. La celebració dels 425 anys de la creació del bisbat de Solsona és una pàgina de la història digne de recordar. Al mateix temps, pot ser l'ocasió d'una renovació pastoral del bisbat, en una "església que surt" en busca d'unes comunitats evangelitzadores.

ENRIC BARTRINA

Prevere del bisbat de Solsona. Director de l'Arxiu Diocesà

La visió dels ossos (Ezequiel 37)

Hi ha un text d'Ezequiel que sempre m'ha cridat l'atenció: és la famosa escena dels ossos morts, una escena que podríem titllar de "cinematogràfica".

L'exili dels jueus a Babilònia va plantejar moltes preguntes al poble d'Israel: ¿Com ens ha pogut passar aquesta catàstrofe? ¿I què passa amb Jahvè? ¿Realment és prou poderós o bé veritablement el gran déu és Marduk? ¿Ha fracassat Déu? ¿Déu és Déu? La resposta a aquestes preguntes constitueix el punt central del llibre d'Ezequiel, un llibre que s'ha pogut anomenar "literatura de traumes": ho van ser la destrucció de Jerusalem, el terror i la violència de la guerra, la violació sistemàtica de les dones, etc..

Però el poble en lloc de mirar i de criticar Déu, ha d'adreçar la mirada al seu interior i reconèixer que la seva situació (tal com ho indiquen els primers capítols del llibre) és deguda al seu propi pecat, a l'adoració dels déus falsos i d'aquí a la violència, al crim i la injustícia i a posar la confiança no en Déu sinó en les aliances polítiques. No és, per tant, el fracàs de Déu, sinó el fracàs del poble, de la seva fidelitat a l'Aliança. Déu continua essent Déu.

Ara bé, Déu estima el seu poble, Déu no vol la mort dels malvats sinó la seva conversió: *Di-gues-los, doncs, de part meva: "Jo, el Senyor Déu, afirmo, tan cert com visc, que no desitjo la mort del malvat. El que jo vull és que abandoni el seu mal camí i que visqui. Convertiu-vos, deixeu de seguir els mals camins!* (33, 11).

En aquesta línia de voler la vida pel seu poble s'inscriu la famosa escena dels ossos morts (c. 37).

Tenim en primer lloc uns ossos i tots secs: no tenen vida. Però Déu diu a través del profeta: *Jo us infondré esperit i recobrareu la vida* (v. 5). I així succeeix: *Els ossos es van ajuntar l'un amb l'altre. Llavors vaig veure que es cobrien amb tendons, els creixia la carn i es revestien de pell pel damunt, però no tenien esperit de vida* (vv. 7-8). Ara tenim homes morts, sense vida. Però un cop més l'esperit retornarà la vida a aquells morts: *L'esperit va entrar dins d'ells, recobraren la vida i es posaren drets. Formaven una multitud molt i molt gran* (v. 10). Però abans hi ha hagut la pregària: *Vine, esperit, vine dels quatre vents i alena sobre aquests morts perquè recobrin la vida* (v. 9).

El sentit de la visió és clar: ho diu el mateix text: el poble d'Israel era com uns ossos secs: *Hem perdut l'esperança; per a nosaltres tot s'ha acabat* (v. 11). Aquesta era la sensació del poble. Però Déu diu: *Posaré el meu esperit dins vostre, recobrareu la vida i us establiré a la vostra terra* (v. 14). Aquesta ha estat l'acció de Déu, l'acció de l'Esperit: tornar-los la vida.

Jo em pregunto si de vegades no tenim nosaltres la mateixa sensació: les nostres esglésies van quedant buides, les nostres comunitats es van reduint a persones grans, ens sentim

com “ossos secs”, sense vida. I potser també hem perdut l’esperança. Però ¿no oblidem, potser massa sovint, que creiem en “l’Esperit sant, que és Senyor i infon la vida”? ¿Tenim fe en aquest Déu que ressuscita els morts?

L’Esperit pot fer que recobrem la vida i formem una multitud molt i molt gran (Ez 37, 10). ¿No ens caldrà, potser, tenir més fe en aquest Esperit? ¿I sobretot invocar-lo sovint sobre els ossos morts, perquè a poc a poc vagin prenent vida i ens retornin a tots l’esperança (no l’optimisme), una esperança que, no ho oblidem, és sempre teologal?

JAUME PEDRÓS

Prevere del bisbat de Lleida

Rector del Seminari

Bernarde, ad quid venisti? Bernat, a què has vingut?

Homilia del p. Octavi Vilà, abat de Poblet.

Bernat vingué per ser omplert d'un esperit d'intel·ligència, a abocar com una pluja paraules de saviesa, a donar encertats consells, a fer conèixer la doctrina. Així la seva saviesa n'instruí molts. Profundament arrelat en la pietat, Bernat plasmà i propagà una íntima i afectuosa veneració a la humanitat del Senyor, sense anteposar res a Crist, Déu i home. Juntament a una altra espiritualitat, potser més pròpiament mística; l'espiritualitat centrada en el diví espòs que entra i surt de l'ànima del que està en gràcia. Així la veneració de la humanitat de Crist i dels seus misteris tendeix tota ella a traduir-se en la unió nupcial de l'ànima amb la Paraula de Déu. Íntimament relacionada tenim també la devoció mariana de Bernat. Sense dubtar per res de la posició singular de Crist, veu en Maria la mediadora entre Crist i l'Església, en el marc de l'única mediació que és la de Crist; perquè «Jesucrist és el sobirà mitjancer entre Déu i els homes.» (Sermó del Càntic dels Càntics, II, 3). Quan enalteix Maria, ho fa perquè en ella veu realitzat el perfecte seguiment de Crist en la fe. Maria, per a Bernat, dista tant de trobar-se fora de la humanitat, que precisament quan ell li atribueix honors singulars, no li reconeix l'exempció del pecat original. La seva intel·ligència pouà en la doctrina dels Pares; ell va redescobrir els tresors continguts en ella per a la vida espiritual; però això no li va impedir beure abundantment, o més aviat preferentment, en les mateixes fonts que ells; en l'Escriptura. Tot plegat no li va impedir que, malgrat tenir una forta vinculació amb la tradició, sabés salvar-se dels perills del tradicionalisme. Perquè ell no transmetia res que no hagués viscut abans; com afirma el Papa Benet XVI dient: «per a Bernat de Claravall, el veritable coneixement de Déu consisteix en l'experiència personal, profunda, de Jesucrist i del seu amor. I això val per a tot cristià.» (Audiència general, 21 d'octubre de 2009). Bernat recollí i completà, essent el darrer dels Pares, tot allò que aquests havien establert abans; no vingué a desautoritzar-los, sinó a completar-los.

Bernarde, ad quid venisti?

Bernat, a què has vingut?

Bernat vingué a salvar l'Església dels seus perills, perquè veia que molts pel seu estil de viure eren contraris a la creu de Crist, que s'encaminaven a la perdició i que el Déu que adoraven era el ventre. Reconeixent i rebutjant amb aspres censures els perills del clericalisme, que veia implícit en certs principis centralistes de la reforma gregoriana, no es va accontentar amb recordar al Papa Eugeni III, antic deixeble seu, la seva perenne feblesa o amb estigmatitzar les múltiples anomalies de l'Església i del clergat i, especialment, de la cúria papal, sinó que la seva crítica es va dirigir més aviat al fonament dels problemes de

l'Església. «Sabem que la sort de l'Església no s'amida per les armes, sinó pels seus mèrits.», escriu al Papa Innocenci (Carta 176). L'Església no és per a Bernat sense més ni més la ciutat de Déu, o la Jerusalem celestial, que amb els seus innombrables sants es distingeix per la seva immaculada puresa del món del mal. Bernat s'até a la imatge de l'Església pelegrina, que en el seu camí no esdevé pas totalment pura; perquè, com ens diu avui l'apòstol, nosaltres tenim la nostra ciutadania al cel i és d'allà que esperem un Salvador, Jesucrist, el Senyor, que transformarà el nostre pobre cos per configurar-lo al seu cos gloriós.

Bernarde, ad quid venisti?

Bernat, a què has vingut?

Bernat vingué a parlar-nos de santedat, que és parlar abans que res d'amor, amor vivificat per un excés de sentiment, governat per una voluntat heroica que exigeix del màxim de disciplina, mortificació i despreniment. Una ascètica que a molts va omplir de por, però que va atreure i va formar desenes de milers de monjos. Per a Bernat va ser evident que l'home no pot realitzar res útil per a la seva salvació si no és en la gràcia i per la gràcia, això és, en la fe sobrenatural. D'aquesta forma va reconèixer que l'home és i roman pecador. En aquest sentit, va confessar que la seva vida de monjo era inútil. Però al mateix temps, i durant tota la seva vida fins al final, va exigir de si mateix, del monjo i del cristià en general, una constant col·laboració. Escrivia que «per molt que corris, si no arribes fins a la mort no rebràs el premi. La corona és Crist. Però si Ell no deixa de córrer i tu t'atures, enlloc d'apropar-te a Crist t'hi aniràs allunyant» (Carta 254). La suprema forma de ser cristià va ser per a ell la del monjo retirat del món en un monestir seguint l'esperit de la Regla de sant Benet. Sant Bernat va ser en molts aspectes una expressió de la síntesi cristiana; fugida del món i força que domina el món; vida de relació íntima amb Crist, però enterament arrelada a l'Església; santedat amb una ferma i vivíssima humanitat.

Bernarde, ad quid venisti?

Bernat, a què has vingut?

Perquè Bernat vingué a construir el món. L'home que va propugnar la més enèrgica fugida del món, l'home de l'oració contemplativa, de la més pura interioritat; va arribar a ser també l'home més obstinat en la construcció del món, l'home de la més àmplia i profundament eficaç activitat exterior. Bernat fou guia i jutge del seu segle; fou sal de la terra i llum del món; fou llum posat en un lloc alt per il·luminar tots els qui són a l'Església; la seva llum resplendí davant la gent que, veient el bé que obrava, glorificà el Pare del cel. Procurà d'abastar els mèrits celestials amb les seves bones obres, però sense oblidar mai que els seus mèrits, els havia rebut de Déu (cf. Sermó del Càntic dels Càntics, 68, 69). Bernat complí i ensenyà a complir als altres la Paraula de Déu; per això és tingut per gran en el Regne del cel.

Vet aquí a què vingué Bernat.

Tinc un problema

Tens un problema? Fins a cert punt és normal, no ho creus? Quina mena de problema tens? Econòmic? Afectiu? Rutina i avorriment? Una mala jugada?

Intenta definir el problema, ajustar-ne els límits i examinar com ha arribat. Sobretot pren una certa distància, com si el miressis fora de tu. Objectiva el problema i posa-hi fronteres, abans de cercar respostes i solucions. No vulguis anar massa ràpid.

Prendre distància entre tu —la teva persona, el teu jo profund, l'espai de la teva possible llibertat, sobretot el de les teves emocions— i el problema és important per afrontar-lo. Tu ets aquí... i el problema és davant teu. Si no intentes distanciar-lo mentalment, et pot passar que el teu problema et col·lapsi, i TU ESDEVINGUIS EL PROBLEMA.

No has de permetre que el problema que ara tens acabi provocant que tu esdevinguis un problema. No és un joc de paraules. Moltes vegades passa que un problema que tens acaba convertint-te a tu en problema.

Quan ens convertim en problema és quan afectem altres persones. Primer ho sospiten, després et diuen que fas mala cara, pregunten si vas massa cansat o tens massa feina, i un dia pensen: Ostres! Aquest amic, aquesta amiga, és un problema!

Suggeriments per evitar ser un problema: bona comunicació amb qui saps que t'estima, mirar de situar el tema en les seves dimensions reals, no fer massa meditació, caminar i fer esport, intentar parlar amb Aquell que t'habita, no tant perquè et solucioni el problema sinó per tenir ànims i força, una mica més de bon humor, refusar imaginacions i ficcions inútils i negatives, no magnificar la situació, obrir més els ulls a les realitats que t'envolten, dosis de paciència i més paciència si triga a solucionar-se.

Descentra't una mica més, sisplau. No siguis el centre de tot. Escolta, mira, estima, dona i evita el trànsit de tenir un problema a ser un problema.

Hi ha gent que t'agrairà aquest treball. Gràcies, moltes gràcies.

JESÚS RENAU

Jesuïta

L'esport i la fe. Algunes reflexions sobre el document *Donar el millor d'un mateix*

El passat 1 de juny, el Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida va presentar el document *Donar el millor d'un mateix*. A través d'unes 50 pàgines estructurades en cinc capítols, el text ofereix la perspectiva cristiana de l'esport, amb els seus reptes i potencialitats. És el primer cop que un organisme pontifici tracta aquest tema de manera sistemàtica. I ens congratulem per aquest fet, ja que, a diferència del que es podria pensar, no estem davant d'un tema baladí, ans el contrari. A Catalunya, per exemple, segons el Consell Català de l'Esport, l'any 2015 hi havia un total de 608.000 persones federades en alguna disciplina esportiva. I no cal dir que la gran majoria d'infants i joves practiquen habitualment algun tipus d'esport, ocupant bona part del cap de setmana. Per tant, el món de l'esport esdevé un modern atri dels gentils que cal tenir molt en compte.

Així, doncs, aquest document arriba en un moment oportú, atès que és necessari aprofundir en l'estreta relació que existeix entre l'esport i la vida, per tal que es puguin il·luminar recíprocament. Certament, l'esport és una riquíssima font de virtuts que ens poden ajudar a millora com a persones. Això ens permet realitzar un paral·lelisme amb la vida de fe, que de manera reeixida el document sap abordar. L'esportista, per definició, cerca a través de l'entrenament lluitar per millorar cada dia, descobrint també sense por els propis límits. Aquest afany de superació pot servir també d'inspiració per a millor sempre com a persona en tots els aspectes de la vida. Tal recerca, amb l'ajuda de la gràcia de Déu, ens encamina vers la plenitud de vida que és la santedat. El mateix Papa en fa referència a *Gaudete et Exultate*, quan recorda que el Senyor té una forma única i específica de crida a la santedat per a cadascú de nosaltres: "el que interessa és que cada creient discerneixi el seu propi camí i faci aflorar el millor de si mateix, allò tan personal que Déu ha posat en ell" (n. 11).

Una altra aportació interessant que es fa en el document i que ens toca de prop la trobem al darrer capítol, el qual està dedicat a la pastoral de l'Església en la vessant esportiva. El document insisteix en la necessitat d'una estratègia educativa capaç d'incidir en el món de l'esport, des de tots els àmbits (parròquia, família, centres educatius, etc). L'esport és un vehicle de formació, i per això també necessita educadors i no només proveïdors de serveis. Per tant, l'atenció pastoral a través de l'esport no es pot improvisar, sinó que requereix de personal format i motivat per redescobrir el sentit de l'esport en un context educatiu, i així involucrar-se per poder oferir en la seva missió una visió cristiana de la pràctica esportiva. Als preveres ens pertoca formar i sostenir aquests agents de pastoral. No podem oblidar que tots plegats formem un gran equip amb el Senyor.

En definitiva, amb aquest document pontifici se'ns ofereix un full de ruta per tal d'accentuar el paper de l'Església en el món de l'esport, i per ser conscients com la pràctica esportiva pot ser un instrument de trobada, de formació, de missió i santificació.

JAUME CASAMITJANA I VILASECA

Prevere del bisbat de Vic.

Vicari episcopal per a l'evangelització

Què és el Sínode dels bisbes

El Sínode dels Bisbes és una institució permanent, creada pel Papa Pau VI per a mantenir viu l'esperit de col·legialitat nascut de l'experiència del Concili vaticà II. És una assemblea en la que una representació de bisbes, reunits amb el Sant Pare, dialoguen, comparteixen experiències, intercanvien formació i informació, amb l'objectiu comú de buscar solucions pastorals que tinguin la màxima validesa i aplicació universal.

L'anomenat *Instrumentum Laboris* o Document de treball, és el resultat d'un ampli procés de consulta. És la síntesi de l'aportació dels pastors i els fidels a través de diferents àmbits i també de veus diferents. S'han consultat els Sínodes de les Esglésies Catòliques Orientals, les Conferències Episcopals, els Dicasteris de la Cúria Romana i la Unió de Superiors Generals. Tots aquests organismes han estat convidats a contestar el Qüestionari que era part del Document Preparatori, per a expressar la seva comprensió del món de la joventut, comunicar la seva experiència d'acompanyament vocacional i compartir algunes bones pràctiques. En aquesta ocasió la consulta s'ha ampliat amb d'altres iniciatives adreçades a involucrar tot el poble de Déu, especialment els joves. La primera iniciativa va ser el Seminari internacional sobre la condició dels joves celebrat el setembre de 2017. Hi participaren prop de cinquanta experts i una vintena de joves dels cinc continents. Els temes tractats es referien als joves en la recerca de la seva identitat, a la relació amb els altres, al món de l'estudi, del treball, de la política, del voluntariat, de la tecnologia i de la religió. La segona iniciativa va ser el qüestionari online que es trobava en el web de la Santa Seu del 14 de juny al 31 de desembre de 2017.

La tercera va ser la Reunió pre-sinodal, celebrada del 19 al 24 de març d'enguany, a la que hi varen assistir 300 joves presents físicament a Roma i uns 15.000 connectats *online* a través de la creació de pàgines de Facebook en els sis idiomes principals. El document final d'aquesta reunió expressa la veu directa dels joves. Venien d'àmbits i situacions diverses i varen col·laborar feliçment, arribant a un acord sobre el text que es va entregar al Sant Pare el passat diumenge de Rams.

Per últim, s'han considerat les aportacions que un gran nombre de joves, grups i moviments dels cinc continents han enviat a la Secretaria del Sínode. D'altra banda, durant l'Assemblea general d'octubre hi haurà un espai de comunicació dirigit directament als joves. Es faran servir les xarxes socials, en particular Facebook, Instagram, i Twitter, amb els temps i els llenguatges que els són propis. Així hi haurà la possibilitat d'una interacció diària, també a través d'imatges i de vídeos.

Entre els qui participaran en el Sínode hi haurà un nombre considerable de joves, també amb experiències particulars que ens faran reflexionar sobre les situacions difícils de la vida de molts d'ells. Com en tots els Sínodes, no hi faltaran els Delegats fraterns de diferents confessions cristianes ni els Invitats especials d'altres religions. D'aquesta manera, la XV Assemblea General Ordinària serà una expressió dels sentiments, desitjos i expectatives de tots els joves del món, tal com ho desitjava el Sant Pare des del començament de l'itinerari sinodal.

Aquest Sínode serà una oportunitat per a la vida, una ocasió per a l'esperança, un temps de gràcia del Senyor per als joves, per a l'Església i per al món.

+ JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES,

Bisbe de Terrassa

XLII Congrés Internacional de *Pueri Cantores*

Benvolguts Pueri Cantores,

B És un goig acollir-vos a Barcelona per celebrar el vostre 42è congrés internacional. Aquesta és una ocasió entranyable per lloar Déu, compartir i establir lligams fraterns d'amor entre nosaltres.

El fruit de tot l'esforç, el temps i la voluntat que heu dedicat aquests mesos a assajar i a preparar-vos, serà un regal per a tots nosaltres.

Amb aquestes paraules, el Cardenal Joan Josep Omella donava la benvinguda, en l'acte d'inauguració del congrés, a tots els grups i acompanyants vinguts d'arreu del món. No cal dir que aquest congrés celebrat de l'11 al 15 de juliol ha estat un èxit. Segurament ja heu llegit cròniques i notícies als mitjans de comunicació o fins i tot ja heu vist alguna de les filmacions que es poden trobar a internet. Us les recomano, sobretot la del concert del dissabte.

Des de sempre que el cant ha format part de la litúrgia cristiana. Els primers grups musicals ja estan documentats l'any 600 i durant l'edat mitjana a les catedrals i als monestirs també trobem cors d'infants. Passats els anys, el Papa Pius X expressa la necessitat de renovar la tradició dels cors d'infants i la seva expansió al món. El 1907 es funden els "Petits Chanteurs à la Croix de Bois". El 1924 monsenyor Fernand Maillet esdevingué el director. La colpidora experiència de la II Guerra Mundial confirmà l'Abbé Maillet la seva idea i objectiu d'una federació mundial de cors. La seva divisa per construir un món nou va ser: "Tots els nens del món cantaran la pau de Déu". El 6 de juliol de 1947 a París es celebrava el primer congrés internacional. Des d'aleshores cada dos anys milers de *Pueri Cantores* es troben en una gran convenció itinerant per diferents països i ciutats. La llista és llarga i variada: París, Roma, Hertogenbosch, Tokyo, Maracaibo, Salzburg, Granada, Washington, Barcelona....

Cada trobada té un lema i un himne que és el fil conductor dels cinc dies. El de Barcelona ha estat: *Vos estis lux mundi*. (cf. Mt 5,14). Vol representar la irradiació lluminosa de l'amor diví vers tota la Creació, la qual, gràcies al reflex de la llum rebuda, es manté unida amb el seu Creador. Segons aquests principis cada una de les criatures gaudeix de la seva pròpia llum i, tal com ens recorda l'evangelista, cal que tothom vegi la llum dels seguidors de Crist.

Aprofitant que aquest article és per una revista per a preveres voldria visualitzar un aspecte important que trobem en els grups de *pueri cantores*, la del prevere o consiliari; o en llenguatge més romanitzat *l'assistent* eclesíastic.

Tots els grups *Pueri Cantores* tenen un consiliari que normalment és el capellà de la parròquia on canten, que té cura del seu acompanyament espiritual. Després hi ha el consiliari de cada federació nacional (consiliari de consiliaris) i per últim el consiliari internacional que coordina tota l'atenció espiritual i teològica i que en aquests moments recau en la persona del P. Wieslaw Hudek, polonès.

Si us heu fixat en el quadre anterior, el divendres al matí ens vam reunir tots els consiliaris acompanyants de grups al Seminari de Barcelona (aprofito l'ocasió per donar les gràcies a Mn. Josep Maria Turull per totes les facilitats i atencions rebudes) on vam poder celebrar una Eucaristia presidida pel bisbe de Canadà Luc-André Bouchard, participada per tota la junta internacional i acompanyada en els cants pel grup *Pueri Claromontani*.

Un cop acabada l'Eucaristia vam fer un petit refrigeri i a continuació fer una trobada de consiliaris on vam exposar totes les nostres inquietuds i/o problemes que tenim en el desenvolupament de la nostra tasca. Va ser força interessant les diferents aportacions dels preveres que mostraven un món molt variat i, com en cada lloc, l'assistència és diferent. Per la seva banda el P. Wieslaw ens va encoratjar a continuar amb el nostre rol de consiliaris i proposava, ara que estem en un món tecnològic, de fer més contactes per intercanviar idees i experiències que ens servien per a la propera trobada del 2020 a Florència.

Voldria acabar amb les engrescadores paraules finals de l'homilia del Cardenal Omella en la Missa de clausura i l'estrofa final del nostre himne: *Permeteu-me que us demani que sigueu constructors de pau i d'unió en aquesta Europa vella i en aquest món occidental amb mostres de cansament. Aquesta Europa necessita gent com vosaltres plens d'il·lusió, de vida i amb ganes de viure la comunió per sobre de les diferències.*

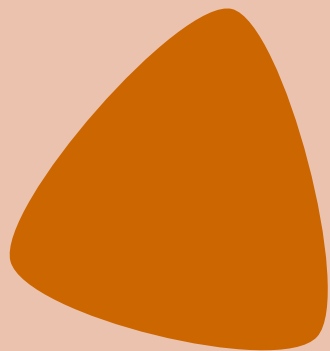
Que brilli igualment la vostra llum davant la gent;

així veuran les vostres bones obres

i glorificaran el vostre Pare del Cel. (Mt 5,16)

GABRIEL CARRIÓ AMAT

*Prevere de l'arquebisbat de Barcelona
consiliari de la Federació Catalana de Pueri Cantores*

El Bon Pastor
Revista per a preveres

